

Östra Karaby kyrka

55.8764, 13.1883

Östra Karaby kyrka, som är den minsta i Onsjö härad, byggdes i slutet av 1000-talet eller i början av 1100-talet, och ersatte då en första träkyrka på platsen. Från den plats på höjden där kyrkan ligger kan man vid klart väder se 45 kyrkor. Och vi kan bland annat skymta skorstenarna i Köpenhamn drygt 4 och en halv mil bort.

Med sin planform ser vi här hur en typisk skånsk sockenkyrka såg ut före 1700-1800-talen då många kyrkor utvidgades antingen med korsarmar eller med torn.

Men även Östra Karaby kyrka har genomgått förändringar. På 1700-talet byggdes vapenhuset. Och den västra delen av kyrkan är till exempelvis tillbyggd omkring 1840, och också vid tiden för första världskriget genomgick kyrkan en omfattande restaurering. Redan 1904 belades yttertakets med "bästa engelska skiffer" av fabrikören Hansson till en kostnad av 1400 kronor.

Vintertid måste kyrkan förr varit kall. Det var först 1890 som kyrkan fick uppvärmning i form av en ugn, och 1949 fick kyrkan elektrisk uppvärmning.

År 1947 företogs reparationsarbeten i koret, varvid ett medeltida altarbord, upphört av sandstenskvadrar och försett med en relikgömma, påträffades under det befintliga träaltaret. Altarbordet försågs med en kalkstensskiva, märkt med årtal 1947.

Bortsett från själva altarskivan är förmodligen altaret det ursprungliga.

I det lilla fönstret finns en glasmålning utförd av konstnären Eric Alsmark i Malmö.

Madonnafiguren är skapad 1996 av konstnären Mårten Hulteberg, och till största delen skänkt av kyrkliga syföreningen.

Vid en restaurering i mitten på 1960-talet återfick predikstolen sin utsmyckning i rokokostil från 1700-talet

Här finns en del av ett triumfkrcifix av ek, som tyvärr är skadat. Den meterhögaste Kristusbild som är utan armar är troligen från slutet av 1400-talet.

1925 inköptes en ljuskrona av pastor Allan Tomasson. På ena sidan står ingraverat: "Till Östra Karaby Kyrka Advent söndagen 1925" och på den andra sidan: "Vandren medan I haven ljuset, på det att mörkret icke må få makt med Eder."

Någon gång under 1870-talet fanns en fjäderorgel i kyrkan. Denna ersattes senare av ett orgelharmonium, innan man 1926 inköpte en begagnad piporgel som var byggd i mitten av 1860-talet. Denna var i bruk tills nuvarande orgel inköptes 1967.

På valvbågen finns olika tecken. Ett av dessa, Stjärnan är ett vapenmärke från biskopen Nils Skave i Roskilde som i slutet av 1400-talet var Dekan i Lund. Till befattningen hörde bland annat Reslövs och Östra Karaby socknar, och troligen har han satt sitt märke här när han besökt kyrkan.

På norra väggen mellan kor och långhus finns ett avtryck av en stor hand, en del av de många kalkmålningar som på medeltiden prydde kyrkans valv. Enligt sägnen går handen inte att tvätta bort eller måla över.

Den klockstapel av ek som står nordost om kyrkan är från 1713, och är den för närvarande enda säkert daterade i Skåne, byggd av timmerman Måns Larsson från Lund.

Klockan i stapeln blev omgjuten 1763, och bär på ena sidan inskriften "Ifrån solens uppgång allt intill nedergången var Herrens namn lovat", samt på andra sidan "Ära vare Gud i höjden". Kyrkklockan som också innehåller figurer är gjuten av Andreas Wetterholtz.

Källor:

Pdf: "Östra Karaby kyrka – utvändigt renovering". Regionmuseet Kristianstad. Kerstin Börjesson.

Webb: Svenska kyrkan Eslöv.

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.